

ANY XXX

Puigcerdà, 10 Novembre del 1935

Número 1409

CERETANIA

PERIODIC QUINZENAL
Defensor dels interessos
:: de CERDANYA ::

Preus de Subscripció. 8 pessetes l'any Trimestre, 2 pessetes Número sol: 40 cèntims

EL SENYOR

Bernardí Carles Ferrer

Vídu de CONCEPCIÓ FERRER I TORRES

morí a Barcelona el dia 4 del corrent, als 82 anys d'edat
havent rebut els Sants Sagraments i la Benedicció Apostòlica

(A. C. S.)

Els qui el ploren: fills Sagrament i Joaquim, fills polítics Manuel Vesa i Palmira Comalat, néts, nebots, cosins i família tota, en assabentar a llurs amics i coneguts tan irreparable pèrdua, els preguen que el tinguin present en llurs oracions.

Novembre del 1935

NOTICIARI

ESTACIO DE PUIGCERDA

El nostre amic el cap de l'estació, senyor Salom, ens ha tramès la nota que segueix, referent a bitllets amb itinerari fixe, creats recentment.

Bitllets amb itinerari fixe (semicirculars) tarifa G. V. 105 que posseeix aquesta estació i que poden ésser adquirits al moment.

Itinerari n.º 12

Palma - Barcelona - Vilanova - Reus - Caspe - Zaragoza - (o Barna - Manresa - Lleida - Zaragoza) - Guadalajara - Madrid - Aranjuez - Alcàzar - Chinchilla - Encina - València - Palma o viceversa.

Total: 1,175 Kms. 1.ª 211'80 ptes. 2.ª 151'00 ptes. 3.ª 91'00 ptes.

Itinerari n.º 15

Puigcerdà - Barcelona - Vilanova - Reus - Caspe - Zaragoza - (o bé Barcelona - Manresa - Lleida - Zaragoza) - Guadalajara - Madrid - Escorial - Avila - (o Segòvia) - Valladolid - Burgos - Vitòria - San Sebastián - Irún o viceversa.

Total: 1,477 Kms. 1.ª 155'95 ptes. 2.ª 118'25 ptes. 3.ª 72'10 ptes.

Itinerari n.º 17

Canfranc - Zuera - Zaragoza - Guadalajara - Madrid - Guadalajara - Zaragoza - Caspe - Reus - Barcelona (o bé Zaragoza - Lleida - Manresa - Barcelona) - Ripoll - Puigcerdà o viceversa.

Total: 1,362 Kms. 1.ª 142'45 ptes. 2.ª 107'25 ptes. 3.ª 68'50 ptes.

Itinerari n.º 19

Puigcerdà - Barcelona - Reus - Caspe - Zaragoza - (o bé Barcelona - Manresa - Lleida - Zaragoza) - Pamplona - Alsasua - Irún o viceversa.

Total: 841 Kms. 1.ª 89'75 ptes. 2.ª 66'80 ptes. 3.ª 41'70 ptes.

Itinerari n.º 21

Puigcerdà - Barcelona - Reus - Caspe - Zaragoza - (o bé Barcelona - Manresa - Lleida - Zaragoza) - Zuera - Canfranc o viceversa.

Total: 680 Kms. 1.ª 71'20 ptes. 2.ª 52'80 ptes. 3.ª 35'15 ptes.

Tots aquests bitllets donen dret a portar 30 quilos d'equipatge facturat i utilitzar tots els trens en els quals hi hagi cotxes de la classe del bitllet. Són també vàlids per als trens de luxe pagant els suplementos corresponents a aquesta mena de trens. A més dels itineraris previstos en els bitllets hi han altres ramals de línia adequats als mateixos que hi poden ésser adicionats a petició de l'interessat.

Es lloguen per a temporada o per a tot l'any: pisos de nova construcció (10 peces), en casa ben situada a ple sol. Aigua corrent amb quarto de bany.

Raó: Avinguda Garcia Hernández - Casa PUBILL - Puigcerdà (Baronia)

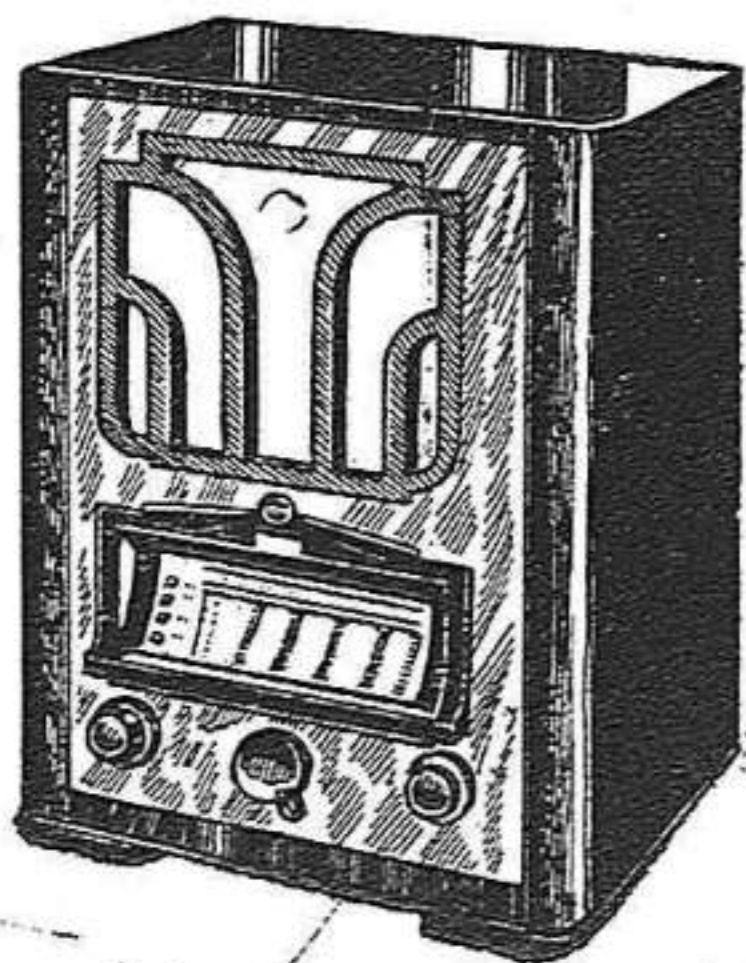
REVISTA AGRICOLA CATALANA

No decreix l'interès ni la varietat de temes que tracta la notable publicació *Agricultura i Ramaderia*, dedicada a la ruralia de la nostra terra, com ho demostra el quadern que acaben de rebre, corresponent al present mes d'octubre, en el qual, entre altres temes, tracta els següents:

Les herbes paràsites, *Raül M. Mir*. — El cultiu tradicional de les abelles, al Pallars Sobirà, *R. Violant i Simorra*. — Per què cal fer Exposicions de roses i concórrer-hi, *J. A. Gomis*. — Nou tractament de la mosca de l'oliva, — Quelcom de genètica, *Josep Pané i Mercè*. — La Batalla del blat, *Isidre Rogent*. — Araçes i màquines agrícoles, *Joan Vallès i Estruch*. — La producció catalana del proveïment de carn en l'avenir, *Ramon Vilaró i Galceran*. — Noves orientacions agrícoles al Baix Llobregat, *Modest H. Villaescusa*. — El que diu la premsa. La qüestió dels saurís davant la ciència, *Bartomeu Darder i Pericàs*. — Recerques pràctiques. — Notes informatives — Llibres. — Calendari de sèmres i El mercat.

L'administrador de la revista *Agricultura i Ramaderia*, envia un número de mostra gratuïtament sol licitant-lo a l'Avinguda d'Eduard Maristany, 19, Barcelona.

NAIXEMENT. — L'esposa del nostre amic l'industrial electricista, Josep Clot, ha donat a llum feliçment un xamós infant. L'enhorabona al jove matrimoni.

525 A.

RECEPTORS MULTI-INDUCTANCIA SUPER-OCTODO

TOTES ONES

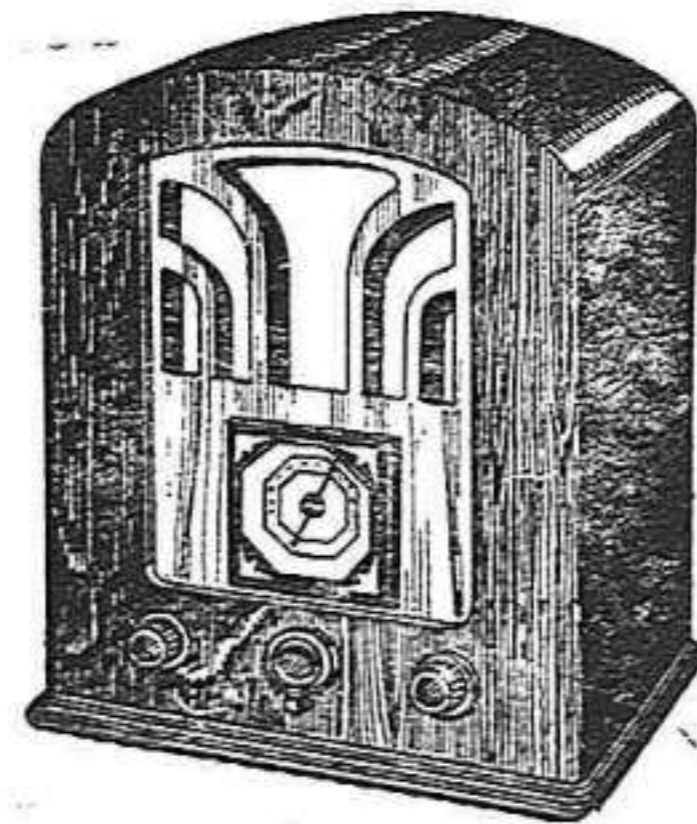
TOTS PREUS

ELS GRANS LABORATORIS PHILIPS D'HOLANDA han remès ja els nous models per a 1936

ALS AIMANTS DE LA RADIO

Acudiu a veure, a escoltar i a admirar aquests nous

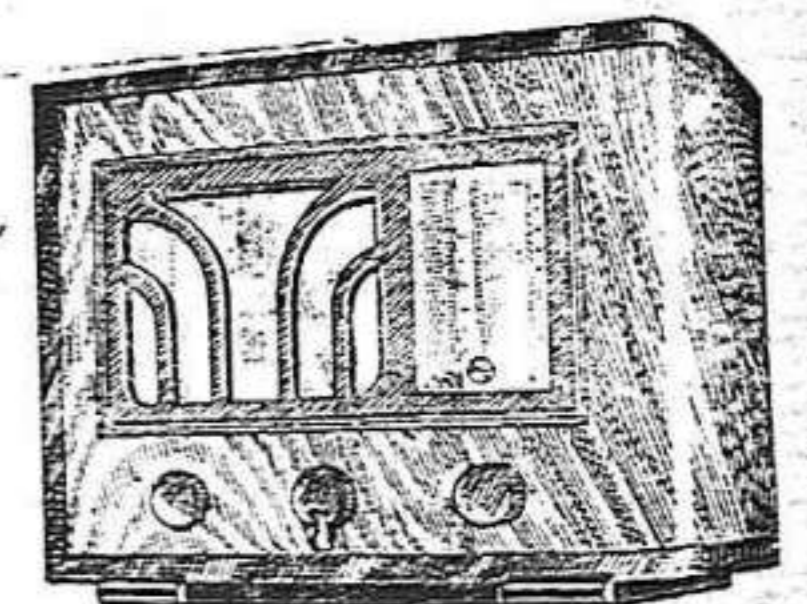
models, els quals demostren la superioritat de la marca PHILIPS sobre totes les altres.

534 A.

El que compra un PHILIPS, adquireix el veritable valor del que paga per un receptor.

ALS QUE PENSIN COMPRAR UN APARELL

510 A.

Distribuidor oficial per a la Cerdanya: **J. REGUANT**

Carrer de la Llibertat, 21 - **PUIGCERDA**

Què s'enten per Escola Catalana

A començaments de segle es va desvetllar en la consciència d'uns quants en la ciutat de Barcelona, i també en algun indret de Catalunya, un sentiment de renovació que fins aleshores i d'ençà d'alguns anys podíem considerar inèdit en les nostres terres.

Hom es va adonar, per dir-ho en pocs mots, que tota la màquina d'ensenyament que llavors existia, des de les peces majors fins als últims rodats, constituïa un sistema estantís i d'una absoluta ineficiència. Millor dit, hom es va adonar que en realitat no hi havia ensenyament: que només per una inècia secular i per una esma de pura imitació funcionaven institucions amb nom d'escola, però sense cap ànima, ni cap intenció veritablement pedagògica dins.

Com era d'esperar, la consciència d'aquest buit enorme va desvetllar un gavadal d'inquietuts ben o mal orientats—no és hora de discutir-ho—. Cristal·litzaren en nombrosos i arriscadíssims assaigs que es desenrotllaren amb penúria, però també amb la fé i l'entusiasme apostòlic de tota aquesta mena d'actuacions. No volem esmentar les institucions que es van llançar per primer cop a l'aventura de desbrossar camí en el camp verge de la nostra pedagogia. Són de segur, en la consciència de tots els que han seguit el desenrotllament de les idees i de les institucions pedagògiques al nostre país, i d'altra banda no voldríem oblidar en aquest desvetllament el mestre isolat, o el polític, o el benefactor que en una esfera més anònima podien haver contribuït al moviment.

Però aquest desvetllament de consciència havia de tenir i tingué una significació més profunda. La conscièn-

cia, quan es desvetlla junt amb allò que provoca el seu desvetllament, troba una altra cosa de més preu que és el sentiment de la pròpia personalitat: es l'etern «jo penso, jo sóc». Per aixó d'una manera fatal, com una conseqüència inevitable, els que per primera vegada es van sentir esperonats per una consciència pedagògica al nostre país, ensems que la ciència pedagògica son dues coses que no poden anar deslligades desvetllaren la consciència racial. Heus'ací, doncs, la significació més profunda i més autèntica de l'escola catalana. Si us diguessin que l'escola catalana és una escola on es fa catalanisme, o on només s'ensenyen en un marc estretíssim, les coses catalanes, no us els creguèssiu pas. No és aquesta l'escola catalana, pedagògica, és el sentiment de la pròpia consciència pedagògica, amb tot el que comporta de personal, de vital, amb tot el que té d'exigència per a l'acompliment d'unes funcions i d'uns fins imprescriptibles. Per aixó l'escola catalana no és aquesta institució ni aquella altra. L'escola catalana es troba a tot arreu de Catalunya on hi ha un mestre que té consciència pedagògica i treballa per realitzar-la d'una manera autèntica.

Tots aquests detalls els compleix nostra Associació Protectora de l'Ensenyança catalana que amb la major cura veïlla per a l'enaltiment de tota l'infància catalana, per quin motiu els pares o familiars conscients dels seus deures deuen fer-se socis de la mateixa per així contribuir amb els seus apreciables esforços a les quantioses despeses del perfecte ensenyament, tan moralment com materialment

ALEXANDRE GALI

*****

serveis de carreteres, camins i obres públiques; l'altre és el referent a l'adaptació del personal, procedent de l'Estat Central, al Govern de la Generalitat de Catalunya.

No cal subratllar la importància que aquests Decrets tenen i el que signifiquen en la tasca penosa de refer l'efectivitat de l'autonomia, en els seus serveis i en les seves funcions, en els seus organismes i en la seva actuació. Fixen una data imminent per a l'efectivitat del traspàs dels serveis de carreteres, camins i obres públiques, i assenyalen, dintre de les possibilitats de l'hora, tot el mecanisme actiu d'aquell traspàs.

Els homes del catalanisme històric, que amb tan admirable esperit de sacrifici, amb abnegació patriòtica, han emprès la tasca difícilíssima de refer, a poc a poc, en la forma que es pugui, el que la insensatesa de les esquerres catalanes comprometé en una nit de follia, van aconseguir salvar, amb les essències de les institucions autonòmiques, els instruments del govern propi de la nostra terra.

No cal dir com els homes de Lliga Catalana, tan coneixedors de les necessitats i de les esperances de la nostra terra, en tenir a llurs mans aquest instrument inicial de les obres públiques, sabran correspondre a la confiança del nostre poble i podran reprendre en alguns dels seus aspectes, precisament els del foment i la cultura, aquella obra magnífica que fou la glòria mai no oblidada de la Mancomunitat de Catalunya.

Amb el traspàs dels serveis de carreteres, camins i obres públiques, pot començar un període constructiu, en tots els sentits del mot, que faci que Catalunya recobri la fe en els seus propis destins i en la seva pròpia aptitud. Perquè aquests serveis són, per llur volum, els més importants dels atribuïts al Govern de la Generalitat de Catalunya. I perquè l'atribució efectiva d'aquests serveis ha de contribuir a restablir entre el Govern central de la República i el Govern de la Generalitat de Catalunya aquell esperit de concòrdia, de mútua comprensió i de confiança, sense el qual no és pas possible de donar estabilitat i consolidar el règim d'autonomia.

Cal tenir en compte també que en realitat hom va a tenir un servei autònom que l'Esquerra amb totes les seves pretensions, no arribà mai a exercir. L'obtingué en el paper, però, preocupada només dels mitjans d'oprimir els altres catalans, amb el seu abús de les funcions d'ordre públic, en *dos anys d'Estatut* no s'ocupà mai seriosament de les obres públiques que tant necessita Catalunya.

Es per tot això que no hem d'amagar pas la satisfacció que ens produïx la publicació d'aquests Decrets que donen ocasió als homes de Lliga Catalana per a prestar un nou servei a llur país, i per aquest motiu esperem del nostre il·lustre amic, Don Joan Vailès i Pujals, digne Conseller d'Obres Públiques de la Generalitat de Catalunya, que, després d'aten-

Els Serveis d'Obres Públiques

Del nostre volgut confrare, el periòdic «Petraria» de Ribes del Freser, ens plau reproduir l'article següent:

L'estrèpit de l'afar Strauss no permeté que l'opinió pública es fixés com calia en tot l'abast que tenen els Decrets signats

pel President de la República el dissabte, dia 26, del prop passat Octubre, i apareguts ja en la «Gazeta de Madrid» sobre el traspàs dels serveis d'Obres Públiques en ordre a l'efectivitat de l'Autonomia Convé, però, fixar-s'hi. Aquests Decrets són dos: l'un és relatiu al traspàs mateix dels

dre les reparacions urgents de les carreteres que l'Estat ha deixat intransitables, es recordarà que a Catalunya encara hi ha molts núclis rurals sense altre mitjà de comunicació que el camí de bast. Hi ha milers de catalans que resideixen en llocs on el treball, a més d'ésser penosis-

sim per mil circumstàncies, és totalment infructuós perquè els fruits de la terra no es poden valorar per la manca absoluta de comunicacions. Cal recordar-se d'aquests poblets perduts per les muntanyes catalanes.

FABRICA DE BEGUDES CARBONIQUES
GASEOSES - SIFONS

FRANCESC DAFIS

ELABORACIO ACURADA amb maquinària moderna i productes de primera qualitat

DIPOSITARIA DE LA CERVESA "MORITZ"

FABRICA: Carrer de Florensa - DISPATX: Revolució, 27-Tel 64

P U I G C E R D A

HOTELLERIE
CERDANE

el màxim confort
dins d'un ambient

cerdà

Vidua SALVAT
Bourg-Madame

Aquesta Impremta us farà
els talonaris per a la loteria

El Barri del Golf

II

Abans de parlar concretament del *Club de Golf Cerdanya* i del seu camp de joc, creiem que no serà per demés fer uns comentaris vulgaritzadors sobre el joc de golf en general.

El golf, contràriament al què molts creuen, no és pas un joc modern o d'última hora. És tan antic i els seus orígens són tan llunyans com qualsevol altre esport.

Deixant de banda els seus orígens—perquè ens trobaríem que diversos pobles se'n atribueixen la paternitat—és comunament acceptat que el golf ja era el joc nacional dels escocessos en el segle XVI. Llavors, naturalment, no estava reglamentat com ara, ni els *links* (camps de joc) tenien exactament l'actual traçat. Els camps de joc, aleshores, estaven situats en una mena de prats comunals, prop de les poblacions, tenint qualsevol veí el dret de jugar-hi. La mateixa bala, que no és una pilota qualsevol, ha sofert diverses modificacions. Avui està constituïda per núcli esfèric d'una matèria especial semblant a la vulcanita, revestit d'un teixit especial de goma i d'una grandària aproximada de 20 centímetres de circumferència; abans s'emprava la gutaperxa i en l'antigüitat aquestes bales eren de cuir farcit de plumes. En canvi, els bastons que s'usen per a jugar, que s'anomenen *clubs* i que són una mena de porres de diferents formes, no han canviat gens ni mica des de fa cinc segles.

A aquests bastons o porres se'ls donen diversos noms segons la seva forma i segons l'ús que tenen en el transcurs del joc. De totes maneres, el més corrent és el *driver* (conductor) que és el que més s'usa. Els altres més corrents s'anomenen *brassie*, *iron*, *cleek*, *niblick*, *mashie*, *putter*, etc. Aquests noms diferencien els *clubs* o bastons segons si són enterament de fusta, reforçats amb metall o ferro i, sobretot, de la forma de la seva porra adaptada al cop que s'ha de donar a la pilota, segons aquesta hagi caigut en llocs d'herba, sorra o quan convé que la pilota salvi un rec o uns arbustes.

El Club de Golf més antic que es coneix es constituï l'any 1744 i s'anomenava *Honorable Company of Edimburgh Golfers* i el seu camp de joc era a Leith. Fora d'Anglaterra, els primers camps de golf siguéren el *Calcuta Golf Club of East India*, fundat el 1829, i el *Royal Bombay Club* el 1842. A França, el primer Club es fundà a Pau el 1856. Avui són a milers els Clubs de Golf existents, no sols a Anglaterra sinó a tot el món.

A Espanya, els primers fundats foren el Golf Club de Pedralbes i el de Sant Cugat. I no obstant que avui hi han Clubs de Golf importantíssims, doncs, podríem citar els de Puerta de Hierro a Madrid, de la Magdalena a Santander, de Màlaga, de Tenerife, de Tablada, de Formentor, etc., no es pot dir que aquest joc hagi adquirit popularitat en el nostre país. Continua essent un esport reservat a certes classes de la societat, la qual cosa és de lamentar puig que, difícilment es trobaria un esport més sà i més assequible a totes les edats i condicions. Ja seria hora potser que pels seus

adeptes s'iniciés una campanya de popularització del mateix. Es de doldre que quan menys la nostra classe mitja no s'hi hagi dedicat.

Com ja saben els nostres lectors, aquest joc consisteix, en principi, a obtenir que la pilota es fiqui a una sèrie de forats fets a terra i a diverses distàncies uns d'altres, per mitjà de cops donats amb els clubs o bastons de joc. Es guanyador aquell que logra ficar la pilota a tots els forats mitjançant un menor número de cops o tirades. La disposició d'un camp de golf o *golf-links*, varia segons la disposició del terreny i els seus accidents, encara que, en general, l'últim forat està situat a poca distància del primer; de manera que el jugador, després d'haver-los recorregut tots, es troba gairebé al punt de sortida. Els forats tenen 10'5 centímetres d'amplària per 10 de fondària i estan situats al mig d'una rodona de terreny nivellat i cobert d'herba anomenat *putting-green*. Als 10 metres hi ha una altra petita esplanada, també coberta d'herba, nomenada *tee*, que és el punt de partida per a continuar el joc després d'haver-se ficat la pilota a un forat. La tirada inicial es fa des d'una petita plataforma de terra, sobreposada al nivell del terreny.

Els forats, naturalment, han d'estar situats segons la configuració del terreny. D'ací vé que poden estar a 100, 200 i fins 500 metres un de l'altre. Un camp de golf pot ésser de 9 i de 18 forats amb una distància a recórrer, segons els camps, d'uns mil cinc-cents metres els de 9 forats i d'uns cin mil metres els de 18. Els camps de joc que prefereixen els entesos són precisament aquells on hi ha més obstacles a vèrber; com sèquies i fins rierols, camins, petits barrancs, masses d'arbustes, etc., En alguns camps anglesos el recorregut ha de salvar, fins i tot, vies de tren.

Com es comprendrà amb l'abans dit, el joc del golf no és pas un esport que només necessita força. Cal també molta habilitat per a poder esdevenir jugador de certa categoria.

* * *

Hem de deixar per un altre número el parlar del Club de Golf Cerdanya i els seus *links*, perquè ho volem fer amb certa extensió; cosa que no podem fer avui, doncs, el nostre periòdic és petit i cal aprofitar l'espai.

Talonnaris per a la Loteria a bon preu

Encarregueu-los en aquesta impremta

NEVERES ELECTRIQUES
JAY
FABRICACIO NACIONAL

Dimensions: 1,40 m alçada - 0,73 d'amplada - 0,60 de fondària
Característiques: Interior de porcelana. Angles rodors. Evaporador amb tres compartiments que fabriquen 63 «cubitos» de gel cada 2 hores. Regulació automàtica. Absoluta seguretat en la conservació dels aliments
Despeses: 1 quilowatt. **PREU:** 1.300 pt. s. al comptat, i a terminis

VEGEU LES FUNCIONAR A L'OFICINA DE
L'ENERGIA ELECTRICA DEL CARRER D'ESpanya

VI DE TAULA

lleugerament escumós

de la Casa **Raventós CODORNIU**

Bodegues de RAIMAT

Preferent per a la venda

a **PUIGCERDA**

Confiteria BONET

C. Major, 36 Tel. éfon. 47

La supressió d'un tren

El Foment del Turisme ens trametes les còpies que transcribim a continuació de les cartes creuades entre l'Entitat esmentada i la Cia. del Nord relatives a la supressió del tren diumenge, decretada per la dita Cia :

*El Fomento del Turismo de Puigcerdá al Sr Ingeniero Jefe de la Explotación de

los Caminos de Hierro del Norte de España Madrid

Esta Entidad se ha visto desagradablemente sorprendida con la supresión decretada por esa Cia. del Norte del tren (ascendente y descendente) entre Barcelona y Puigcerdá, cuya circulación - diaria en verano - se había anunciado para todos los domingos y demás días festivos del año:

Tren N.º 208 (Barcelona-Ripoll) y número 234 (Ripoll-Puigcerdá).

Tren N.º 239 (Puigcerdá-Ripoll) y número 207 (Ripoll-Barcelona),

servicio que ahora sólo se prestará hasta Ribas, y más adelante hasta La Molina.

Dejando ya de lado que la incertidumbre imperante en los servicios de trenes de esta línea es contraria a la incrementación del movimiento de viajeros, este Fomento del Turismo se permite hacer observar el perjuicio general (que a su entender alcanza, naturalmente, a la propia Cia. del Norte) que representa el que dicho tren dominguero no llegue de manera fija a la Cerdaña (estación Puigcerdá), comarca eminentemente turística, no explotada como tal por la Cia. del Norte

hasta el momento presente. Pero sobre todo quiere hacer resaltar la anomalía que representa el qué, en la época invernal, "el material formando el citado tren llegue normalmente hasta Puigcerdá pero que no acepte viajeros más que hasta La Molina."

Por todo lo que antecede esta Entidad suplica respetuosamente a Vd. que tenga a bien hacer lo necesario para que sea re- puesto con caracter permanente, en días festivos, el tren en cuestión hasta la estación de Puigcerdá.»

«El Ingeniero Jefe de la Explotación de la Cía. de los Caminos de Hierro del Norte de España al Fomento del Turismo de Puigcerdá; fecha, Madrid, 28 de Octubre de 1935:

Con referencia a su atento escrito de 10 del actual, por el que interesan la circulación de los trenes 234 y 239, hasta y desde Puigcerdá, los que actualmente circulan entre Ripoll i Ribas de Freser y viceversa, los domingos y días festivos, he de participar a Vdes. que no se considera conveniente esta prolongación dado el número tan reducido de viajeros que los ya repetidos trenes han transportado en años anteriores, los cuales y en determinados días, han circulado a petición de Entidades Excursionistas.

Con respeto a que el material que en la época invernal llega hasta Puigcerdá formando el citado tren 234 sin aceptar viajeros nada más que hasta La Molina, he de manifestar a Vdes. que, si bien el invierno último fué necesario hacer algunos trenes de material vacío en el ya repetido trayecto de La Molina y Puigcerdá al objeto de situar coches en este último punto para los refuerzos del tren 231, no será necesario el presente año este servicio especial por tener lugar el tren de mercancías a hora conveniente para ello.»

N'Esteve Bosom i Serras

El cerdaníssim senyor Esteve Bosom, o per dir-ho més gràficament, l'Estevet "Boira" ha traspassat! (Estevet Boira l'anomenava tothom a la Vila, sense que la mancança de tractament volgués significar desatenció als seus anys, venerables, o a la seva persona, respectada per tothom). Amb ell acaba d'anar-se'n en una generació, la vuitcentista, que recordava la guerra carlina, generació que no tenim d'escatir ara si era millor o pitjor —segurament millor— que la nostra, la dels de l'avant-guerra, que ells, els vuitcentistes, no entenguéren mai, o potser entenié massa, de la mateixa manera que la nostra no arriba a capir ben bé la posterior, o sigui la de la post-guerra.

L'Estevet Boira era un calificadíssim representant d'aquell Puigcerdá del nou-cents, que ara ja no en resta res. Com ens dol que no hi hagi —i si hi és que no surti— una ploma prou apta per a fer reviure aquella època! Un cronista que sabés retratar, copsant els diferents caires i aspectes de llurs personalitats, entre les quals la del malaguanyat Estevet Boira era a ben segur de les més definides; era algú: era ell, inconfusible i personalíssim, aquells Sr. Martí, Pere Turiguera, metge Duran, D. Pau de Montellà, Piques, entre molts altres que no precisa anomenar. L'autor de les celebrades «Memòries d'un Estiuejant» havia fet quelcom en aquest sentit, malgrat que la seva tendència era reflectir l'ambient cerdà d'abans guerra, no l'estudi de caràcters.

La llarga i atzarosa vida d'aquest cerdà enèrgic, batallador, tossut i a voltes mal-

carat, però, noble i enter, representa mitja centúria i escaig d'història cerdana. Els que voregem la quarentena recordem encara les seves lluites i activitats com a animador que era dels serveis de viatgers entre Ripoll i la Cerdanya; el "cotxe gros", el portasgo de La Molina, el primer autòmibus de línia, aquell «Victòria imponent, que ara més que mai, en recordar-lo, sembla mentida que pogués arribar algun dia a l'hora, a través dels camins infernals, trillats per les rodes pesades dels carros amb riates de sis mules, camins pels quals havia de passar vulgues que no. Les competències heròiques —de les quals el supervivent Nen Naudí, primerament col·laborador i després rival seu, podria explicar-nos quelcom— a les que feia front amb la seva energia indomable.

Cerdà de socarrel, a Barcelona, on per motius de salut venia obligat aquests darrers anys a passar els mesos hivernals, era un perfecte inadaptat. Acceptà l'abric, però no renuncià mai a la seva gorra de plat; fent un esforç extraordinari, aquests últims temps accedia a romandre al llit fins a les sis o quarts de set, ell que tota la vida s'havia llevat —i hi havia fet llevar a tot Puigcerdá— entre tres i cinc! Conceptuava tal concessió com una claudicació seva, ell que havia tingut per un sacrilegi el deixar el llit a altes hores del matí —a les vuit, posem per cas— acte propi de gent poc feinadora, incapaç de fer res de bò en aquest món.

Era tot un home!

Que reposi en pau!

Els Doctors

Antoni PAL SOLE
Francesc PANIELLO GRAU

Ofereixen el seu consultori de malalties dels ulls amb llur cirurgia i graduació de la vista.

Visita el primer diumenge de cada mes a l'HOTEL TIXAIRE de Puigcerdá

sabons

BARANGÉ

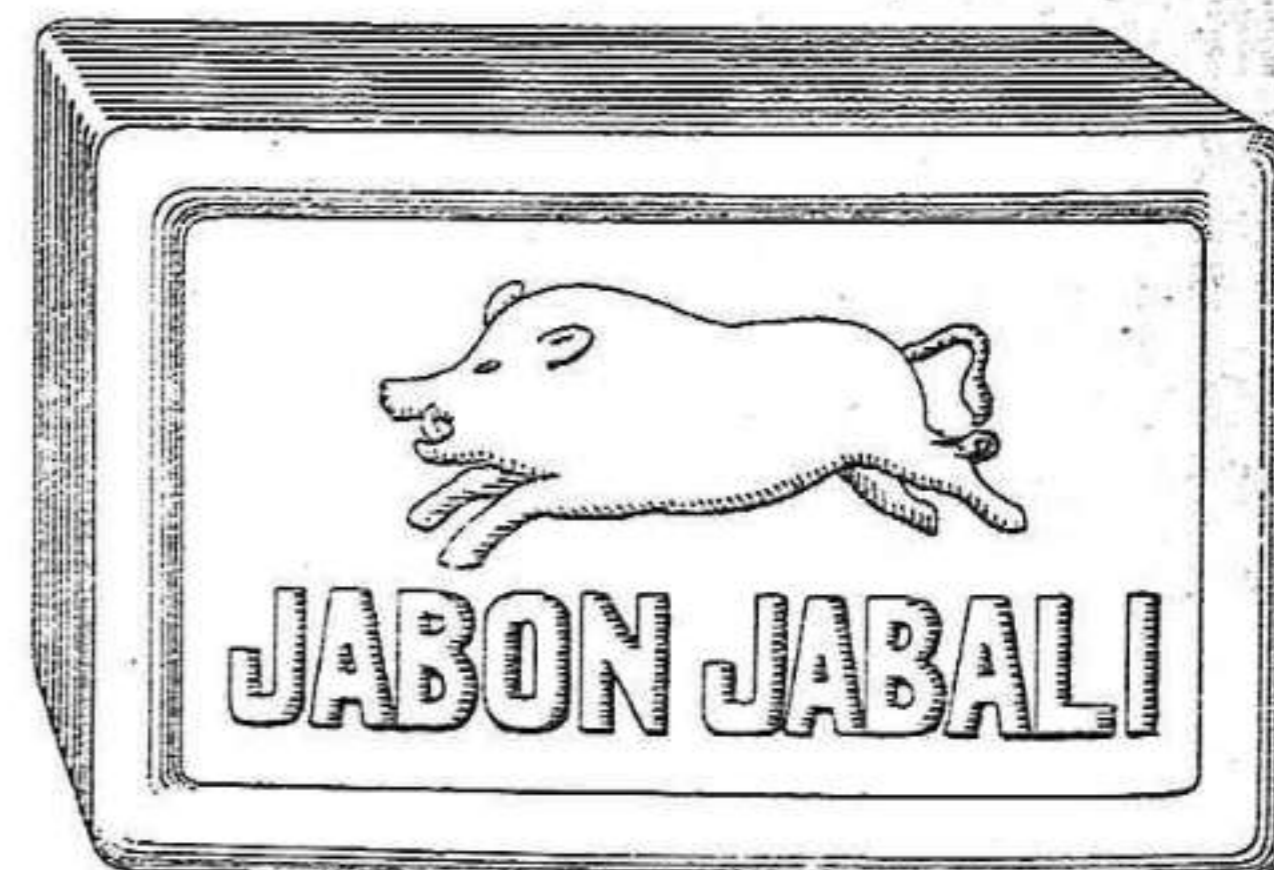
duren

més

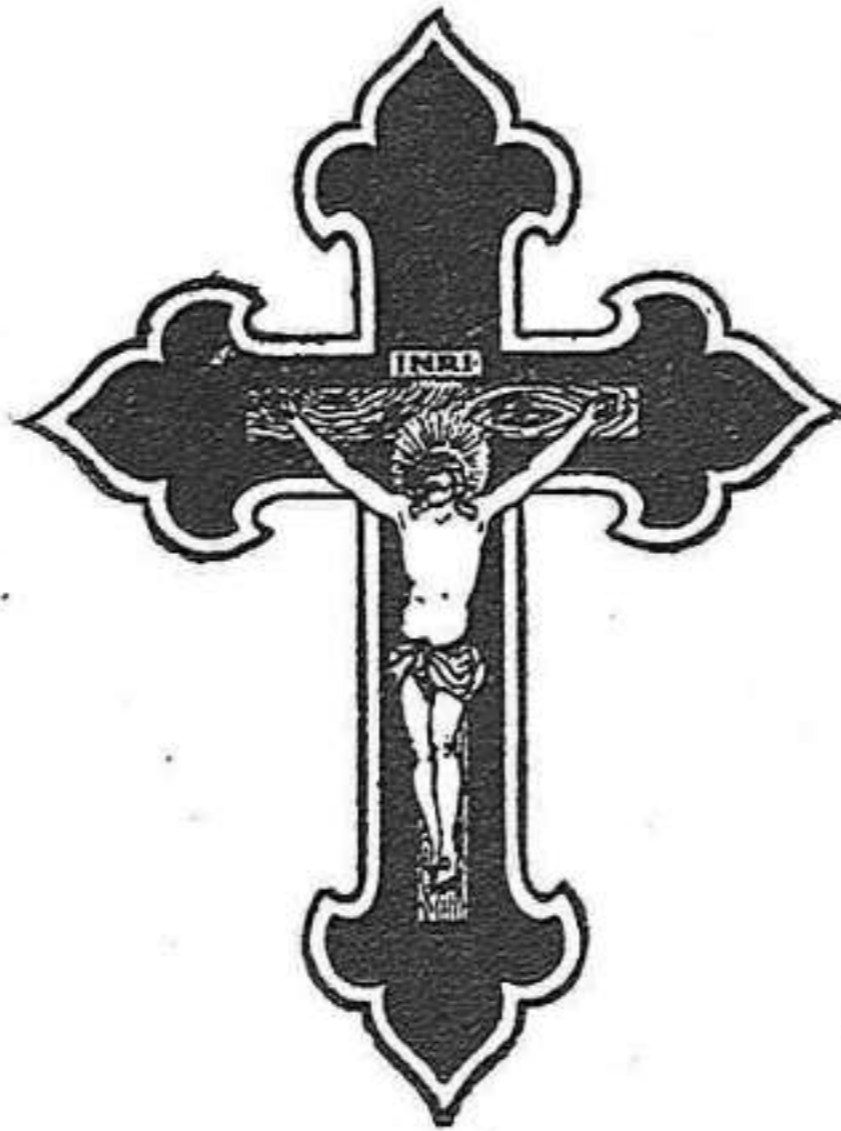

renten

millor

N'ESTEVE BOSOM I SERRAS

morí el dia 7 del corrent, als 87 anys

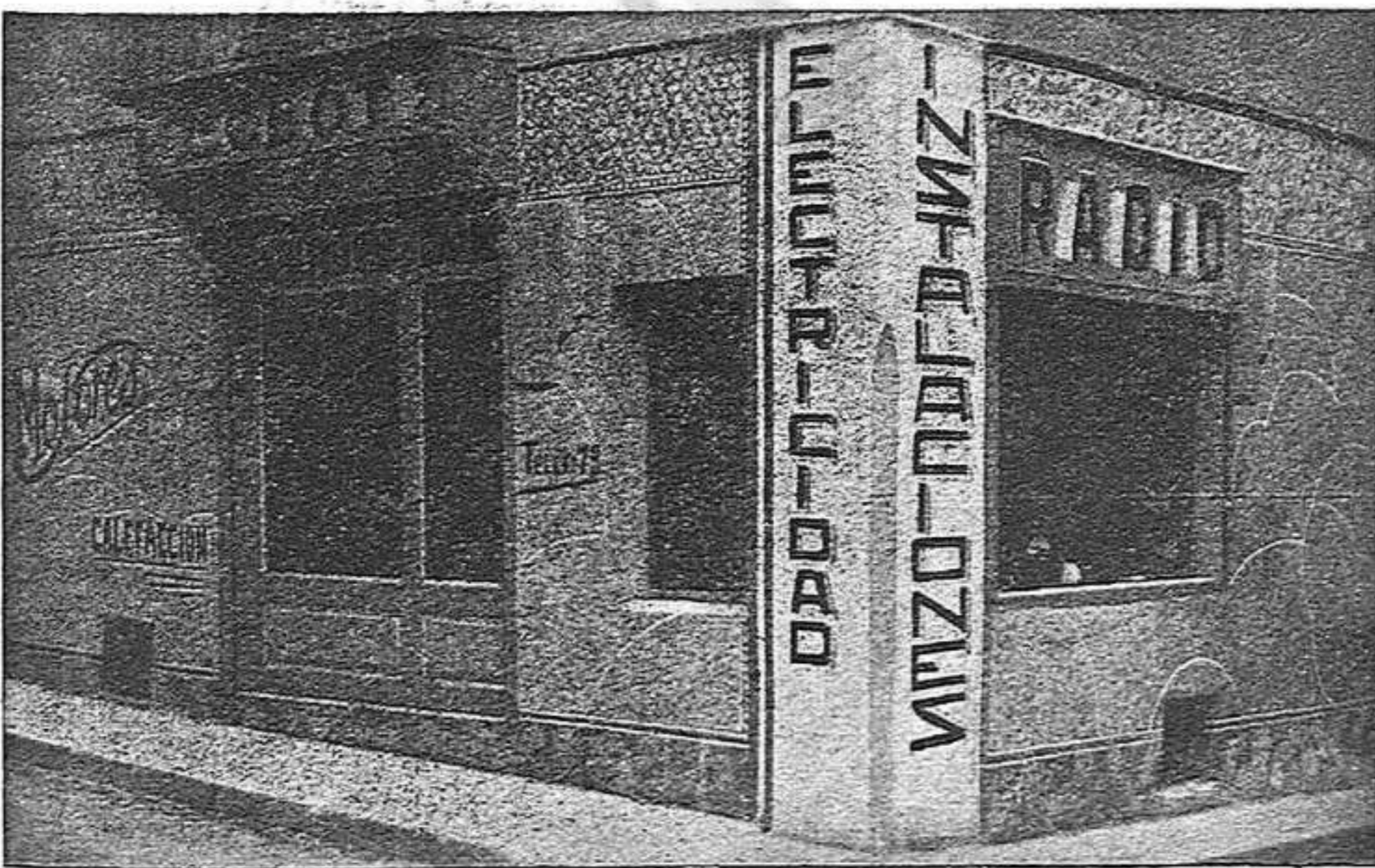
confortat amb els Sant Sagraments i la Benedicció Apostòlica

==== (E. P. R.) ====

Els seus fills: Joan, Antònia i Rosalia; fill polític Joan Fenolleda; netes Anna i Francesca Boris, germana, nebots i la casa J. Fenolleda Serra, compleixen el trist deure de comunicar-ho a llurs amistats recomanant un pietós record.

Puigcerdà, novembre del 1935

ELECTRICITAT **J. CLOT** ESPANYA, 2

LLUM - FORÇA - CALEFACCIO - RADIO
Instal·lacions de tota mena - Reparacions

FABRICA D'ARTICLES DE PASSAMANERIA
I TEIXITS DE PUNT NOUETAT

VENTURA & COT Ltda.

Lincoln, 15 (S. G.)   Teléfon, 72233
BARCELONA
(Vendes exclusivament a l'engrós)

Com s'esmercen les hores lliures?

Gràcies al mecanisme, avui dia, l'obrer no ha de desprendre tants esforços ni passar tantes hores en el treball per a poguer guanyar el sosteniment propi i dels seus i per a obtenir un mínim de satisfaccions. Això fa que pugui cuidar-se d'una de les parts més importants a què pot aspirar l'home: El perfeccionament moral-mitjançant el cultiu de l'intel·ligència i del sentiment.

L'home que no pot i no vol dedicar-se a educar els seus sentiments i la seva intel·ligència és un home incomplet, un home defectuós. De totes maneres cal apuntar tot seguit que no tots ténen la mateixa capacitat de perfeccionament; el que és més, però, de doldre és la manca de voluntat per a un tal perfeccionament.

Pràcticament, com són ocupades les hores lliures? Es llegeix gaire? I si es llegeix, què es llegeix? Malauradament hem de confessar que per a la major part de gent les novel·les truculents i pornogràfiques són la principal lectura, per no dir la única. Si dels llibres passém als periòdics veiem que els més extremistes i anarquitzants són els preferits de molta gent. Si passem a les revistes, en la major part d'elles no hi troben més que successos passionals, estrelles de cinema, boxa... Per més contrasentit, els assíduos lectors de semblants lectures sempre parlen amb la boca plena de cultura. Però, això és cultura? S'ha dit, i amb molta raó, que la joventut pateix un empaig de lectura; no perquè es llegeixi massa, sinó perquè allò que generalment es llegeix és senzillament dolent i no pot païr se.

Peró, del perfeccionament moral de l'home, ço és: del cultiu de l'intel·ligència i del sentiment, que pocs se'n ocupen. Quants són els que fan un estudi seriós de literatura, filosofia, història, Religió? I si l'afició és més per les Belles Arts que per les ciències, quants són els que es dediquen

a la pintura, dibuix, decoració, música...? Si per compte de llegir novel·les, que tant calenten el cap com refreden el seny, es llegissin llibres instructius no hi ha cap mena de dubte que el nivell intel·lectual i moral seria més elevat.

La Federació de Joves Cristians de Catalunya aspira a convèncer tota la joventut catalana que en la perfecció moral i en la vida inspirada pels principis cristians s'obté més felicitat i més benestar que en totes les utopies materialistes i egoïstes.

COPIA D'UNA LLETRA CURSADA

Quan en els programes de cine hi han pel·lícules de gran volada i d'estètica elevada, és d'una evident mala fè l'introduir-hi pel·lícules immorals. Això és senzillament burlar-se del públic. El confusionisme és d'un gust pèssim.

Llegiu la següent lletra de protesta que publica «Catalunya Social» i que va signada pel conegut escriptor R. Rucabado. Diu així:

Barcelona 2 d'octubre de 1935

Senyor propietari o Director del Cinema «Fantasio».

Molt Sr. meu:

Havent assistit ahir a la sessió de les 10 a contemplar la pel·lícula GOLGOTHA, dec complir un deure elemental de cristià per a protestar que els espectadors que anàvem per veure aquesta gran obra cinematogràfica dedicada a la Passió i Mort de Nostre Senyor Jesucrist, fóssim obligats a contemplar escenes anticipades del film «El caballero del Folies Bergere» amb una exhibició de *girls revues*, interiors de cabarets, *flirts*, etc., que pugnen totalment amb la meva sensibilitat i consciència de cristià i que representen una ofensa per a les persones identificades amb l'esperit de l'obra «Golgotha» per a veure la qual havíem entrat al «Fantasio».

Per tal d'evitar a la meua família la mortificació i escàndol d'haver de presenciar les escenes d'«El caballero...», em veig privat del gust de poder oferir als de casa meua una visió del film «Golgotha», que és admirable i de la resta del programa, compost ahir d'uns films en color notabi-

líssims i en els quals res no hi ha a dir quant a moralitat. Però intercalar la selecció d'escenes de vodevil de Maurice Chevalier és intolerable tractant-se d'una sessió per a la qual era especialment convidat el públic cristià.

Com a escriptor catòlic que sóc, protestaré públicament d'aquesta ofensa tot i lloant el film de Duvivier com és de justícia.

De V. afm. s. s.

Ramon Rucabado

Sacerdot condecorat

Jaén 25 d'octubre. — Pel Ministeri de Treball, Sanitat i Previsió ha estat concedida la creu de Beneficència de primera classe, al sacerdot d'aquesta capital don Càndid Carpio Ruiz, fundador de l'Associació de la visita domiciliària de la Medalla Miraculosa i vertader apòstol de les classes socials pobres i necessitoses. Aquesta concessió fou sol·licitada per l'Ajuntament, Associació de la Premsa i representacions de totes les classes socials.

La farmàcia més antiga d'Europa, és la d'un convent

La farmàcia que es considera ésser la més antiga d'Europa és la adjunta al convent dels Franciscans de Ragusi (Dubrovnik) a Iugoeslàvia.

Data de la fundació del monestir, que fou establert en l'any 1315 i té un bell passat històric. L'Ordre franciscana tan a Bòsnia com a Dalmàcia està associada amb l'història i el desenvolupament intel·lectual i religiós d'aquella regió.

TRANSPORTS EN AUTO - CAMIÓ

Puigcerdà - La Seu d'Urgell - Lleida

JOSEP CLAUSSÓ

Sortides de La Seu i de Puigcerdà: els dimarts, dijous i dissabtes. ENCARRECS:

A La Seu: Panestrella, 7. — a Puigcerdà: Cal Llebra (La Baronia) i Recader Gavañach.

Un acte simpàtic

En el local de la Delegació a la nostra Vila de la Cambra de la Propietat Urbana de Girona, tingué lloc el repartiment de premis del concurs organitzat per la sus-dita entitat, entre els obrers del ram de construcció. N'han estat guanyadors els obrers vilatans Josep Anglada i Guix, paleta; Josep Tor i Casadessús, aprenent i Antoni Moliné i Gasch, manobra.

L'acte fou presidit pels delegats senyors Huguet, Caralps, Estañol, secretari senyor Llanas, ocupant la presidència l'Alcalde, Sr. Cosp.

Els premis, consistents en metal·lic i un diploma, foren entregats als interessats als quals l'Alcalde adreçà unes breus paraules remarcant l'importància de l'acte i fent notar que la organització d'aquests concursos, a més d'ésser un estímul per a l'obrer, és l'acostament, l'agermanament del capital i el treball que han de córrer junts per a fer tasca eficient. No tot han d'ésser lluites—els diu—i aquí en teniu la prova; davant el compliment del deure davant la tasca feta amb consciència, l'home reconeix a l'home i li atorga la recompensa. Els empeny a perseverar en llur bon comportament el qual voldria que fós exemple per a tots els obrers de Puigcerdà. Fou aplaudit.

El senyor Huguet també feu ús de la paraula, acabant l'acte l'obrer senyor Anglada, el qual amb breus i sentides frases i en nom dels seus companys regregrà la distinció de què se'ls havia fet objecte.

Nosaltres felicitem cordialment als guanyadors dels premis i desitgem que tinguin imitadors.

La il·luminació d'aparadors

Si s'ha dit que la llum és l'ànima dels carrers, també podem dir que la llum d'un aparador és l'ànima de la botiga. La llum atreu la multitud i un bon aparador pot determinar un transeünt a adquirir algú dels articles exposats.

La llum en un aparador és el principal factor d'atracció i no és concebible que hom pretengui vendre, posem per cas, un teixit els colors del qual per deficiències de la llum no puguin distingir-se bé.

Diversos Comitès especialitzats han efectuat experiments sobre la influència que exerceix un aparador ben o malament il·luminat i tots ells han demostrat que, mentre una il·luminació deficient no atreu el públic, en canvi una adequada il·luminació fa que un gran percentatge de transeünts s'aturin a contemplar-lo.

L'any passat va realitzar-se a París un d'aquests experiments a base d'una enquesta sobre 68 000 transeünts. Donem, resumides, les principals conclusions que va motivar:

Establiments	Percentatge dels transeünts que s'aturen davant d'un aparador	
	Amb una il·luminació dolenta	bona
Confeccions	6'6 %	12'9 %
Antiguitats	2'6 »	5'4 »
Xarcuteria	4'5 »	7'2 »
Marroquineria	4'8 »	6'3 »
Bijuteria	5'1 »	8'7 »

El públic atret per la llum, canvia de vorera per anar vers un aparador ben il·luminat. A aquest efecte també s'ha determinat que per les voreres els aparadors de les quals són mal il·luminats passa un 35 per cent de transeünts i s'aturen davant d'ells un 2'3 %. Una vegada millorada la il·luminació el presentatge de transeünts augmenta a 53'5 per cent i els que s'aturen representen un 34 per 100.

Si els comerciants tinguessin una veritable noció de la importància que tenen des del punt de mira del seu negoci els seus aparadors, no n'hi hauria ni un sol que deixés d'il·luminar-los convenient-

ment, tota vegada que també és reconegut que la bona llum és el primer factor que cal atendre preferentment. G. S.

NOTICIARI

ACCIDENT DEL TREBALL.— El dia 5 prop-passat, a les obres de la S. A. I. I.; a conseqüència de la caiguda d'una paret en construcció, resultaren ferits els paletes Joan Majoral i Miquel Baqué. El primer amb ferides al cap i magolament general; es troba força millorat. En Baqué que sofrí una contusió al genoll ha hagut d'ésser traslladat a una clínica a Barcelona, per una cura que segons ens informen durarà 3 o 4 mesos. Els hi desitgem una ràpida i completa curació.

DEFUNCIONS.— El dia 4 morí a Barcelona on residia, el pare polític del nostre estimat amic i company en Manuel Vesa, senyor Bernardí Carles i Ferrer. Comptava 82 anys.

Rebin l'amic Vesa i particularment la seva distingida esposa na Sagrament Carles l'expressió sincera del nostre condol.

— El dia 7 traspassà el veí d'aquesta Vila, n'Esteve Bosom i Serras, als 87 anys d'edat. A l'enterrament hi assistí una gran gernació.

Rebin els seus familiars les nostres condolences més sentides.

ES VEN UNA CASA APROPIADA per a café, sala de ball, hotel. Molt ben situada.
Raó: Procurador PLANAS,
Florença, 17 - Puigcerdà

Un bon Hotel ...

una bona taula ...

el màxim confort ...

Hotel

TERMINUS

al peu mateix de l'Estació

RICARD ALTIMIRAS

Teléfono, 8

Puigcerdà

FERRAN DOU ABADAL

ADVOCAT

Consulta

PUIGCERDA

carrer Llibertat, 14 1er
(dilluns a divendres)

RIPOLL

plaça 27 Maig, 22 1er 2
(dissabtes i diumenges)

COMARCALS

LLIVIA

— El dia 25 del mes prop-passat morí el senyor Jaume Navarro, fundador que fou de «La Fraternidad Llivienne», gran amic i protector del poble.

Jaume Navarro, durant la seva llarga vida, havia pensat més que tot en el bé del pròxim i la prosperitat del poble.

I ho aconseguí. Bona prova en són les innombrables amistats que tenia guanyades, çò que féu que una enorme assistència concorregués a l'enterrament.

L'ofici en sufragi de la seva ànima, fou oït per gran nombre de fidels.

Rebi la seva apenapa família el nostre més sentit condol.

— La diada de Tots Sants es celebrà amb la solemnitat tradicional. Molts devots fidels honoraren els seus avant passats, resant sobre les seves tombes.

— Ha pres possessió del càrrec de Superiora del Convent de la Sagrada Família d'aquesta vila la M. Catarina Armengol. Li desitgem un bon encert en la seva tasca.

— La societat local de Socors Mútus «Fraternidad Llivienne», ha augmentat els seus estatuts, assegurant els seus associats en una clínica de Barcelona, contra tota intervenció clínica i quirúrgica.

— Han retornat a llur llar gironina les distingides germanes Ros.

Els hi desitgem bon hivern.

— A viat seran plaçades les noves portes al cinema Avantguardista; les que hi havien eren insuficients i ajustaven malament, çò que retrèia bon xic el públic.

En aquest local continuen projectant-s'hi amb gran èxit una selecció de pel·lícules morals. Darrerament hem pogut admirar-hi «El correo de Napoleón», drama històric que agradà molt, emocionant a l'assistència.

— A la sala d'espectacles de l'Associació d'Aficionats es representà amb força èxit «El fill del Sr. Gold», el monòleg dramàtic «Penediment» i la comedieta «Paranys de l'amor». El seu director, en Jaume Soler, que tan treballa per la moralització del poble, que rebí la nostra felicitació.

— Donada la reserva amb què actúen els elements directius del Sindicat de Mossos de pagès de Cerdanya, no ens ha estat possible recollir altra nova que la següent: L'estatge social serà a Puigcerdà on hi haurà també la Junta directiva, i hi hauran delegacions a Bellver, Alp, Ger i Llívia.

Corresponsal

d'insectes, el qual hauria d'ésser imitat per tots els hortolans i agricultors, ja que són aquests animalons, guardians zelosos de tota mena de conreus.

HOTEL JARDI

Director propietari:
JOSEP GOMA

Grans reformes. Cuina casera.
Habitacions amb aigua corrent,
freda i calenta

Confort Comoditat
Pensió des de 9 ptes.
Plaça St. Josep Oriol, 1
Telèfon, 11.213

a 100 m. de la Rambla, en el centre de la ciutat BARCELONA

NOTICIARI

CONDECORACIO.— Per l'Excm. senyor Ministre de la Guerra ha estat concedida al nostre bon amic i paísà, en Josep Pintado, la Creu de 1ª classe del Mérit Militar

Rebi l'amic la nostra sincera enhorabona.

TRASLLAT.— Ens plau assabentar als nostres lectors que el nostre amic l'industrial pintor, Josep Fabra, ha traslladat el seu domicili a la casa de la seva propietat, carrer Cerdà, situat darrera l'Hospital.

A ell i als seus familiars, que els hi provi la nova estada.

ES VEN una coneguda
acreditada
Fàbrica de Pastes per a Sopa
RAÓ: en aquesta Impremta

NAIXEMENT.— A Barcelona on resideix, l'esposa del nostre amic en Josep Juncosa, na Maria Pavani, paisana nostra, donà a llum el dia 29 del passat una xamosa nenà.

L'enhonabona al matrimoni.

EL TEMPS. Hem tingut pluja en el plà i neu a muntanya, havent refrescat molt la temperatura. El temps continúa insegur.

AGRICOLES

RECERQUES PRACTIQUES

El gripau, animal útil

El gripau, dintre l'escala zoològica, perteneix al tipus dels vertebrats i a la classe dels anfibis o batracis, el qual es caracteritza pel seu desenrotllament en la primera època i dintre l'aigua, respirant pels bronquis i acabant l'evolució respirant l'aire una volta té formats completament els pulmons.

Els gripaus més comuns que es troben a les hortes i jardins, són anomenats en el llenguatge científic *Bufo arenarum* i *Bufo marinus*.

Animal repulsiu és, en canvi, molt útil degut a què és un guardià de les plantes i les defensa de les escomeses de molts insectes, cucs, erugues, llimacs i cargols, dels quals s'alimen-

ta. Es una imputació falsa dir que és verinós. Viu generalment sota les pedres i en els caus que ell mateix es fa. La femella pon els ous a l'aigua, formant com una mena de rosaris.

Amb tot i no tenir gran intel·ligència, el gripau accepta la vida de captivitat, coneix qui el cuida i li dona bons tractes, fins el punt de respondre al seu protector, fent-ho generalment amb un xiulet.

Els benifets d'aquests animalons, són comparables amb llur lletgesa, per la gran quantitat d'insectes que devoren d'un cap de dia a l'altre, insectes que tantes destroces ocasionen als conreus.

A Anglaterra els gripaus es paguen a bons preus i es deixen trespasar per hortes i jardins per tal que els netegin

Turistes: A l'estiu i a l'hivern, el **GRAN HOTEL**

TIXAIRE

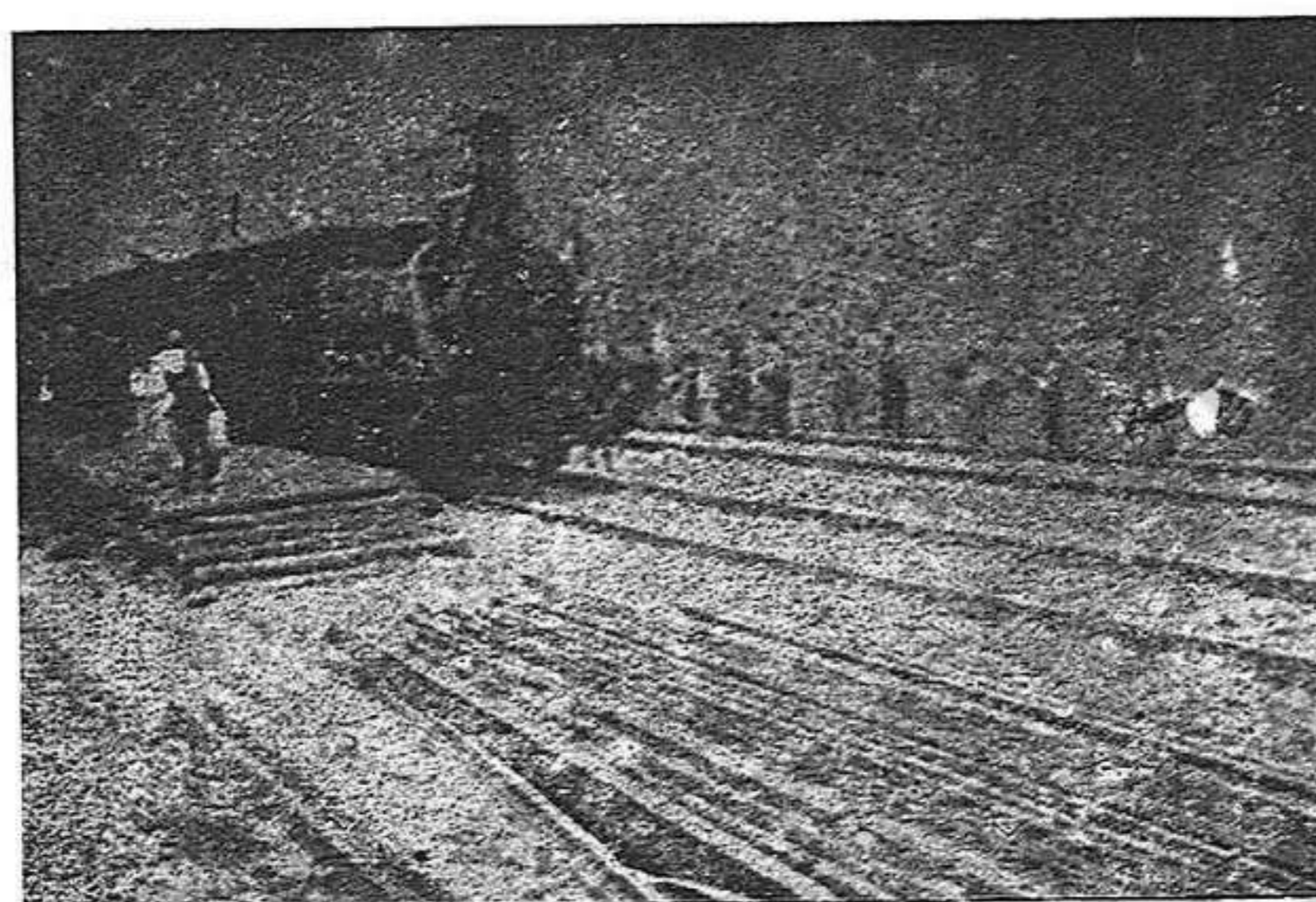
us ofereix el màxim confort dintre d'un ambient luxós i ensems discret

Magatzem de Materials
de Construcció

calc hidràulica
ciments
guix
rajoles, & &

Francesc BARNOLA

Rambla de Josep M.ª Martí
PUIGCERDA

Rajoleria i Tenleria
RICARD TUSET

GRAN ASSORTIT
DE RAJOLS
DE TOTES MENES
Fabricació acurada
Preus mòdics

Font d'En Lleres
PUIGCERDA

Feu fer els vostres impresos en català :: Encarregueu-los en aquesta Impremta

Anónima Alsina-Graells de Auto Transports

Societat General de Serveis Postals i Interurbans

A BARCELONA: Direcció i Oficines, Passeig de Gracia, núm. 18

Despatx de Bitllets, equipatges i encarrecs: Ronda Universitat, 4 - Telèfon 21163

Horari que regeix des del 25 de Juliol 1935, en les següents línies:

Seu d'Urgell - Calaf - Barcelona

Sortida Seu d'Urgell	12:15	4:00
» Organyà	12:45	4:30
» Oliana	13:30	5:15
» Pons	14:15	6:00
» Torà	14:50	7:00
» Calaf	15:15	7:15
Arribada Barcelona	17:45	10:15 f. c.

RETORN

Sortida Barcelona	14:30	7:30 f. c.
» Calaf	16:30	10:—
» Torà	16:50	10:25
» Pons	17:30	11:30
» Oliana	18:—	12:15
» Organyà	18:45	12:45
Arribada Seu d'Urgell	19:50	15:15

Barcelona - Puigcerda - Seu d'Urgell

Sortida Barcelona	5:— f. c.	8:— f. c.	14:— f. c.
» Puigcerda	8:45	12:50	17:30
» Martinet	9:30	13:35	18:15
Arribada Seu Urgell	10:15	14:20	19:—

RETORN

Sortida Seu d'Urgell	5:45	10:45	13:45	17:15
» Martinet	6:30	11:30	14:30	18:—
» Puigcerda	7:15	12:15	15:15	18:45
Arribada Barcelona	11:30 f. c.	20:30 f. c.		

Seu d'Urgell - Andorra - Encamp

Sortida Seu d'Urgell	9:—	11:15	14:45	20:—
» Andorra Escaldes	9:45	12:30	15:30	20:45
Arribada Seu Urgell	10:—		17:—	

RETORN

Sortida d'Encamp	9:—	12:15		
» Escaldes-Andorra	7:30	9:15	12:30	16:15
Arribada Seu Urgell	8:30	10:15	13:30	17:15

Rocalla EL MILLOR MATERIAL PER A CONSTRUCCIONS

TUBS
PLANXES ACANALADES
DIPOSITIS
DIPOSITIS PER A WATERS
CANALONS
PLAQUES DE 40x40cm
REVOLTONS

TELEFON: 20768 **ROCALLA S.A. BARCELONA** ROLLA ESTUDIS 14 y CANUDA 2

Representant per aquesta Comarca: **JOAN PEIX - Revolució, 7 - Telèfon, 11-R - PUIGCERDA**

AVINGUDA SCHIERBECK

Venda de Xalets

Pagament a terminis i al comptat

Construccions a gust del comprador o ja edificades

Raó:
MIQUEL PONS Procurador
Puigcerdá

CARBOLUX

SUBSTITUT DE L'ANTRACITA
ense fum
ense suja
ense cendres

EL MES NET

Superioritat en calories sobre els altres combustibles
Infinítament superior a tots els millors aglomerats
De molta duració, poc pes i, per tant, d'economia insuperable

Adresseu comandes a:
Vídua de S. Arró - Telèfon 35 - Puigcerdá

Decorats i Treballs llisos de Guix

Encanyigats ordinaris
Encanyigats Metàl·lics SIMPLEX
els més bons i pràctics

Tots els enguixats són acabats amb guix blanc superior

Per encàrrecs:
Mareel·li FUXET
BOURG-MADAME

RECADER directe de Puigcerdá i sa Comarca a **BARCELONA**

P. GABAÑACH

dies de sortida de PUIGCERDA: DIMARTS i DIVENDRES a la de la tarda
dies de sortida de BARCELONA: DIMECRES i DISSABTES a les 6 de la tarda

ENCARRECS:

PUIGCERDA
LLIBERTAT, 42 - Telèfon 108,

BARCELONA
RECH, 73 - Telèfon 15028
PETXINA, 6 - Telèfon 17622

SERVEI RÀPID - PREUS ECONÒMICS

CASA CONSTRUCTORA

J. VIÑAMATA

CONSTRUCCIONES DE HORMIGON, LADRILLO Y REPARACIONES EN GENERAL

PROYECTOS Y PRESUPUESTOS GRATIS

Fontanella, 14-1.º, 2.ª
BARCELONA

Encargos: Pza. de los Héroes, 8
PUIGCERDA

JOAN ANGLADA VILARDEBO
ADVOCAT

Exercici en els partits de Puigcerdá i Vic

Despatx a Vic: **Riera, 31**

URBANITZACIO DEULOFEU Espaiosos solars per a edificar, en venda, esplèndida situació, prop de l'Estany, sèquia i parc, amb vistes sobre la Cerdanya Francesa i Espanyola, i altres situats prop del Camp de Golf. — Raó: ESTEVE ARRO (Cal Aldran). — **PUIGCERDA**